

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)

SAYI : 53878609-101.07.04-E.6912
BAŞVURU NO : 2017/12650
KARAR TARİHİ :20/04/2018

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN

:

BAŞVURAN VEKİLİ / TEMSİLCİSİ

BAŞVURUYA KONU İDARE

: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

BAŞVURUNUN KONUSU

: Başvuran, Türkiye Taşkömürü Kurumu"nda mühendis olarak yüksek gerilim altında çalışmasına rağmen toplu sözleşmede yer alan "Yüksek Gerilim İlave Ödemesi" başlıklı maddede Kurumunun adının geçmemesi sebebiyle ilave ödemedен faydalanamadığını ifadeyle, kendisinin ve aynı durumda olan tüm kamu görevlilerinin mağduriyetinin giderilmesini talep etmektedir.

BAŞVURU TARİHİ

: 19.10.2017

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ :

1. Başvuran, Türkiye Taşkömürü Kurumu'nda (TTK) 399 sayılı Kanuna tabi Elektrik Mühendisi olarak görev yaptığını, Memur-Sen Konfederasyonuna bağlı Enerji Bir-Sen Sendikasına üye olduğunu, sendika ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı arasında imzalanan Enerji, Sanayi Ve

Madencilik Hizmet Kolu 4. Dönem Toplu Sözleşme ile yüksek gerilim altında çalışan TEİAŞ, EÜAŞ ve TEDAŞ personeline her gün için 15 TL ilave ücret verildiğini, mühendis olarak kendisinin de Türkiye Taşkömürü Kurumu'nda 1000 volt ve üzeri şalt tesislerinin bakımı ve kontrolü gibi hizmetleri yürütmekte olduğunu, bu sebeple Elektrik Kuvvetli Akım Tesisleri Yönetmeliği'nde belirtilen 1000 volt ve üzeri yüksek gerilimde çalıştığını, dolayısıyla aynı tehlikelerin kendisi için de geçerli olduğunu, kurumu Sözleşmede yer almadığı için kendisi ve kendisi gibi yüksek gerilim altında çalışan kamu görevlilerinin mağdur edildiğini belirterek mağduriyetlerinin giderilmesini talep etmektedir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Kamu Denetçiliği Kurumu'nun 10/11/2017 tarih ve 13687 sayılı bilgi-belge talepli yazısına Enerji, Sanayi ve Madencilik Hizmetleri Çalışanları Birliği Sendikası'ndan (Enerji Bir-Sen) alınan 13/12/2017 tarih ve 1872 sayılı cevabi yazıda *“Sendikanın hizmet kolunun enerji, sanayi ve madencilik alanlarında çalışan kamu personelini kapsadığı, TEİAŞ, TEDAŞ, EÜAŞ gibi kurumların direkt enerji ile ilgili olduğu, üretim, dağıtım, iletim, bakım ve onarım hizmetlerinin sadece bu üç kurumda olduğu, diğer kurumlarda elektrik üretimi, dağıtımı, iletimi, bakım ve onarımıyla ilgili iştirak sahalarının bulunmadığı, bulunuyorsa da sendika tarafından bilinmediği, yapılıyorsa da kendi ihtiyaçları doğrultusunda yapıldığı, bir sonraki Toplu Sözleşmede kurumlara elektrik üretim ve iletim lisanslarının olup olmadığının yazılı olarak sorulup varsa 2019'da yapılacak Toplu Sözleşmeye dahil edilmesinin mümkün olabileceği”* ayrıca *“Toplu Sözleşmede hüküm altına alınan ilave ücretin kurum bazında değil görülen kamu hizmeti baz alınarak verilmesi gerektiği, aynı riske tabi olarak 1000 volt ve üzeri akım ile iş yapan farklı kamu kurum çalışanlarına da bu ödemenin verilebileceği, önemli olanın ve Anayasaya uygunluk teşkil edecek yöntemin 1000 volt ve üzeri akım ile iş yapan kamu kurumlarını tahdidi olarak belirtmek yerine bu şekilde çalışan kamu görevlilerine ödeneceği şekilde değerlendirmede bulunulması olduğu ve 2019 yılında gerçekleştirilecek olan Toplu Sözleşme görüşmelerinde Sendika tarafından kurumlara bu yönde bir görüşme yapılacağı ve bunun sonucunda karar verileceği”* ifade edilmiştir.

2.1. Bahsekonu yazının ekleri arasında gönderilen anılan Toplu Sözleşmeye ilişkin Teklifin incelenmesinden “Yüksek Gerilim İlave Ödemesi” başlığı altında yer alan 12 nci maddenin;

Madde 12 - (1) Bu hizmet kolu kapsamındaki kamu idarelerine ait enerji üretim yerlerinde, açık ve kapalı şalt merkezlerinde, enerji nakil hatlarının tesisi, bakımı, kontrolü hizmetlerinde; yüksek gerilim altında çalışan kamu görevlilerine, bu şekilde çalıştıkları her gün için 30 TL ilave ücret ödenir.” şeklinde düzenlendiği görülmüştür.

3. Kamu Denetçiliği Kurumu'nun 10/11/2017 tarih ve 13692 sayılı bilgi-belge talepli yazısına Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü'nden alınan 22/11/2017 tarih ve 13211 sayılı cevabi yazıda özetle, *“başvuranın görevinin kapsamı bakımından toplu sözleşmede belirtilen yüksek gerilim ilave ödemesinden faydalanma talebinin yerinde olduğu; adı geçen emsalinde Genel Müdürlükte 7, Kozlu Taşkömürü İşletme Müessesesi Müdürlüğünde 2, Üzülmüş Taşkömürü İşletme Müessesesi Müdürlüğünde 1, Karadon Taşkömürü İşletme Müessesesi Müdürlüğünde 1 olmak üzere toplam 11 personelin bulunduğu; Kurumda Yüksek Gerilim İşletme Müdürlüğü bulunduğu, anılan birimin elektrik enerjisinin TEİAŞ trafo merkezlerinin orta gerilim baralarından alınmasını,*

kurulmasını ve enerjinin verimli bir şekilde kullanılması işlerini yürüttüğü, bu birimin yaptığı işlerin Toplu Sözleşmenin Yüksek Gerilim ilave ödemesi başlıklı 11 inci maddesi kapsamına girdiği, **bu sebeple Kurumun da anılan toplu sözleşme hükümleri altına alınması gerektiği**” belirtilmiştir.

4. Bilgi-belge talebi üzerine Devlet Personel Başkanlığı’ndan alınan 27/03/2018 tarih ve E.2099 sayılı yazıda ise özetle “toplular sözleşme görüşmelerinde yetkili sendika ve konfederasyonların toplular sözleşme tekliflerinin öncelikli olarak kamu maliyesine getireceği yük çerçevesinde değerlendirildiği, görüşmelerde serbest teklif ve toplular pazarlık usulünün doğal bir neticesi olarak tekliflerin olduğu gibi kabul edilmek zorunda olmadığı, bu nedenle tekliflerin kapsamında daralma veya genişleme, miktarında azalma veya çoğalma olmasının mümkün olduğu, nihayet toplular sözleşme imzalandıktan sonra artık toplular sözleşme hükmünde ifade edilen kurum, birim, istihdam şekli, husus, unvan, miktar, kapsam, teşkilat vb. unsurların dışına çıkacak şekilde yorum yapılmasına imkân bulunmadığı, dolayısıyla başvuranın talebinin 4. Dönem Toplu Sözleşmenin mezkûr hükmünde belirtilen kapsamın dışına çıkılması anlamına geldiğinden kabul edilmesinin mümkün olmadığı” ifade edilmiştir.

4.1. Bahsekonu yazı ekinde gönderilen 2018-2019 yıllarına ilişkin 4. Dönem Toplu Sözleşme Teklifine Dair Komisyon Raporunun “Hizmet Kolu Kapsamında Görüşülebilecek Teklifler” başlıklı (1) Sayılı Listesinde Yüksek Gerilim İlave Ödemesi ile ilgili maddenin;

“Yüksek gerilim ilave ödemesi

Madde 12- (1) TEİAŞ, EÜAŞ, TEDAŞ, MKEK, DSI, ÇAYKUR, TTK, ETİ MADEN ve Şeker Fabrikaları Genel Müdürlüklerinde ait enerji üretim yerlerinde, açık ve kapalı şalt merkezlerinde, enerji nakil hatlarının tesisi, bakımı veya kontrolü hizmetlerinde; yüksek gerilimde fiilen çalışan teknik personele her gün için 20 TL, yüksek gerilime maruz kalan kamu çalışanlarına ise çalıştığı her gün için 10 TL ilave ücret ödenir.” şeklinde düzenlendiği görülmüştür.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın;

5.1.“Kanun önünde eşitlik” başlıklı 10 uncu maddesinin beşinci fıkrasında “Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.”

5. 2.“Toplu iş sözleşmesi ve toplular sözleşme hakkı” başlıklı 53 üncü maddesi “Memurlar ve diğer kamu görevlileri, toplular sözleşme yapma hakkına sahiptirler. Toplu sözleşme yapılması sırasında uyuşmazlık çıkması halinde taraflar Kamu Görevlileri Hakem Kuruluna başvurabilir. Kamu Görevlileri Hakem Kurulu kararları kesindir ve toplular sözleşme hükmündedir. Toplu sözleşme hakkının kapsamı, istisnaları, toplular sözleşmeden yararlanacaklar, toplular sözleşmenin yapılma şekli, usulü ve yürürlüğü, toplular sözleşme hükümlerinin emeklilere yansıtılması, Kamu Görevlileri Hakem Kurulunun teşkili, çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar kanunla düzenlenir.”

5.3. “Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74 üncü maddesi “Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikayetleri inceler.”

5.4. Kamu hizmeti görevlileriyle ilgili hükümler başlığı altında yer alan 128 inci maddesinin ikinci fıkrasında ise *“Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir. Ancak, malî ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümleri saklıdır.”* Hükümlerine yer verilmiştir.

6. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu’nun “Kurumun görevi” başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında; *“Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.”* denmektedir.

7. 4688 Sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Ve Toplu Sözleşme Kanununun;

7. 1.“Tanımlar” başlıklı 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinde *“Toplu sözleşme: Bu Kanunda belirtilen esaslar çerçevesinde kamu görevlilerinin mali ve sosyal haklarını belirlemek üzere yürütülen toplu sözleşme görüşmeleri sonucunda mutabık kalınması durumunda taraflarca imzalanan sözleşme”* olarak tanımlanmıştır.

7.2. “Toplu Sözleşmenin Kapsamı” başlıklı 28 inci maddesi *“Toplu sözleşme; kamu görevlilerinin mali ve sosyal haklarını düzenleyen mevcut mevzuat hükümleri dikkate alınarak kamu görevlilerine uygulanacak katsayı ve göstergeler, aylık ve ücretler, her türlü zam ve tazminatlar, ek ödeme, toplu sözleşme ikramiyesi, fazla çalışma ücreti, harcırah, ikramiye, doğum, ölüm ve aile yardımı ödenekleri, cenaze giderleri, yiyecek ve giyecek yardımları ve diğer mali ve sosyal hakları kapsar... Toplu sözleşme hükümleri, sözleşmenin yapıldığı tarihi takip eden iki mali yıl için geçerlidir.”*

7.3.“Toplu sözleşmenin tarafları ve imza yetkisi” başlıklı 29 uncu maddesi;

“Toplu sözleşme görüşmelerine kamu idaresi adına Kamu İşveren Heyeti, kamu görevlileri adına Kamu Görevlileri Sendikaları Heyeti katılır. Kamu İşveren Heyeti, Devlet Personel Başkanlığının bağlı olduğu Bakanın başkanlığında, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve heyet başkanınca uygun görülen bakanlık temsilcileri ile Hazine Müsteşarlığı ve Devlet Personel Başkanlığı temsilcilerinden oluşur.

...

Toplu sözleşmeyi imzalamaya kamu idaresi adına Kamu İşveren Heyeti Başkanı, kamu görevlileri adına sözleşmenin kamu görevlilerinin geneline yönelik bölümü için Kamu Görevlileri Sendikaları Heyeti Başkanı ve hizmet kollarına yönelik bölümleri için ilgili sendika temsilcisi yetkilidir.

Bu madde hükümlerine göre toplu sözleşmenin imzalanan bölümlerine ilişkin Kamu Görevlileri Hakem Kuruluna başvurulamaz.”

7.4. “Toplu sözleşme görüşmeleri” başlıklı 31 inci maddesi *“... Toplu sözleşme görüşme süreci sonunda, kamu görevlilerinin geneline yönelik mali ve sosyal haklara ilişkin bölüm ile her bir hizmet koluna özgü mali ve sosyal haklara ilişkin bölümlerden ve tek metinden oluşan toplu sözleşme veya*

toplantı tutanağı imzalanır. Toplu sözleşmeye kurumsal hiyerarşiyi bozacak ve aynı veya benzer unvanlı kamu görevlilerinin mali ve sosyal hakları arasında kurumlar arası dengesizliğe yol açacak hükümler konulamaz.” hükümlerini amirdir.

8. 25.08.2017 tarih ve 30165 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2018 ve 2019 Yıllarını Kapsayan 4. Dönem Toplu Sözleşmenin Onuncu Bölümünde yer alan Enerji, Sanayi ve Madencilik Hizmet Koluna İlişkin Toplu Sözleşmesi'nin “Yüksek Gerilim İlave Ödemesi” başlıklı 11 inci maddesi “TEİAŞ, EÜAŞ, TEDAŞ genel müdürlüklerine ait enerji üretim yerlerinde, açık ve kapalı şalt merkezlerinde, enerji nakil hatlarının tesis, bakımı veya kontrolü hizmetlerinde, Elektrik Kuvveti Akım Tesisleri Yönetmeliğinde belirtilen 1000 volt ve üzeri yüksek gerilimde fiilen çalışan kamu görevlilerine her gün için 15 TL ilave ücret ödenir.” şeklinde düzenlenmiştir.

9. 30.11.2000 tarih ve 24246 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Elektrik Kuvvetli Akım Tesisleri Yönetmeliği'nin Tanımlar başlıklı 4 üncü maddesinde yüksek gerilim “Etkin değeri 1000 voltun üstünde olan fazlar arası gerilim” olarak tanımlanmış; “Kuvvetli akım tesislerinde çalışmak” başlıklı 60 inci maddesinin birinci fıkrası “Tüm yüksek gerilimli kuvvetli akım tesislerinde teknik konulardan sorumlu elektrik mühendisi olmalıdır. 154 kV ve daha büyük kuvvetli akım tesislerinde (uzaktan kumanda edilen TM ler hariç) işletme sorumlusu olarak en az bir elektrik mühendisi bulundurulmalıdır. Bu Mühendisin iş güvenliği ve iş emniyeti açısından sorumluluğu, tesiste uyulması gereken iş güvenliği yöntemlerini tespit etmek, emniyetli bir işletme için uyulması gerekli kuralları belirlemek ve gerekli araç gereçleri tespit ederek söz konusu kurallara uyulması yönünde denetlemeler yapmaktır.” şeklinde düzenlenmiştir.

10. 03/03/2008 tarihli ve 49 sayılı Türkiye Taşkömürü Kurumu Teşkilat Yapısı ve Çalışma Esasları Yönergesinin “Yüksek Gerilim İşletme Müdürlüğü” başlıklı 31 inci maddesi;

10.1. “İşin Kısa Tanımı: Organizasyon şemasına bağlı bulunduğu amirin genel gözetim ve denetiminde, Kurum Merkez Birimleri ve Müesseselerin ihtiyacı olan elektrik enerjisinin TEİAŞ trafo merkezlerinin OG (orta gerilim) baralarından alınmasını, üretim birimlerine ve işyerlerine 35-15 KV enerji nakil hatları ile iletilmesini, trafo merkezlerinin kurulmasını ve enerjinin verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak.

10.2. Başlıca görevleri:

- a. Kurum Merkez Birimleri ve Müesseselerde kullanılan elektrik enerjisinin TEİAŞ trafo merkezleri çıkışlarından alınmasını ve gerekli tesisler kurularak iş yerlerine kadar iletilmesini ve iş yerlerinde trafo merkezlerinin kurulmasını sağlamak,
- b. Kurum Merkez Birimleri ve Müesseselere ait yüksek gerilim şebekelerinin teknik özelliklerine göre tesis edilmesini, işletme, bakım ve onarım işlerini yaptırarak sistemin devamlı çalışmasını sağlamak, c. Yüksek gerilim şebekesi ile trafo merkezlerine ilişkin ön etüt ve proje çalışmalarını yaptırmak ve nihai projelerin uygulanmasını sağlamak,

...

e. *Yüksek gerilim sistemlerinde doğabilecek arızaların giderilmesini sağlamak*” şeklinde düzenlenmiştir.

IV. KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK’IN KAMU BAŞDENETÇİSİ’NE ÖNERİSİ

11. Kamu Denetçisi tarafından yapılan inceleme ve araştırma neticesinde; başvuranın taleplerinin kabulü yönündeki öneri, Kamu Başdenetçisi’ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

12. Başvuran, TTK’da Elektrik Mühendisi olarak görev yaptığını, Memur-Sen Konfederasyonuna bağlı Enerji Bir-Sen Sendikasına üye olduğunu, TTK’da yüksek gerilim altında kapalı şalt merkezlerinin arıza anında kurulumu, enerji nakil hatlarının bakımı ve kontrolü gibi hizmetleri yürüttüğünü, sendika ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı arasında imzalanan Enerji, Sanayi Ve Madencilik Hizmet Kolu 4. Dönem Toplu Sözleşmesi ile “yüksek gerilim altında çalışan TEİAŞ, EÜAŞ ve TEDAŞ personeline her gün için 15 TL ilave ücret” verildiğini, aynı tehlikelerin kendisi için de geçerli olduğunu, kurumu Sözleşmede yer almadığı için kendisi ve kendisi gibi yüksek gerilim altında çalışan diğer kamu görevlilerinin mağdur edildiğini belirterek mağduriyetlerinin giderilmesini talep etmektedir.

13. Başvuran TTK Karadon Taşkömürü İşletme Müessesesi Müdürlüğü’nde (TİM) Elektrik mühendisi olarak görev yapmaktadır. TTK Karadon TİM’de yer alan “Enerji Besleme Hattı”na ilişkin bilgiler incelendiğinde; Karadon Müessese Müdürlüğüne TEİAŞ’dan 15 kV gerilim geldiği, burada 3 adet indirici merkez bulunduğu, bu indirici merkezlerden yeraltında ve yer üstünde bulunan 3,3 kV ile 6,6 kV dağıtım tesislerinin beslediği, diğer bir ifade ile TEİAŞ’dan gelen 15kV yüksek gerilimin gerilim indirici merkezlerinde çalışma gerilimine (3,3/6,6kV) düşürülerek dağıtım merkezlerinde kullanıldığı, bu indirici merkezler ile dağıtım merkezlerinde kullanılan 3,3/6,6 kV ayırıcıların, kesicilerin, elektrik kablolarının, trafoların bakımı, tamiri, servis hizmetlerinin sorumlu Elektrik Mühendisi tarafından yapılmakta ve yaptırılmakta olduğu, bu tesislerin tamamının Yönetmelik gereği kuvvetli akım tesisi sayıldığı ve yine yönetmelik gereği gerilim 1000 volt ve üzeri olduğundan yüksek gerilim tesisi sayıldığı, ifade edilmiştir.

14. Başvuranın talebiyle ilgili olarak, 19/10/2017 tarihinde BİMER üzerinden yaptığı başvurusuna TTK tarafından verilen 26/10/2017 tarihli yanıtta “*Kurumun toplu sözleşme maddesine dahil edilmemesi sebebiyle Kuruma bağlı enerji üretim yerlerinde, açık ve kapalı şalt merkezlerinde, enerji nakil hatlarının tesisi, bakım ve kontrolü hizmetlerinde çalışan personele ilave ücret verilemediği*” hususlarının belirtildiği görülmüştür. TTK tarafından Kurumumuza verilen yanıtta ise, başvuranın yürüttüğü görevler bakımından talebinin yerinde olduğu, TTK Genel Merkez ve müesseselerinde bu emsalde çalışan 11 personelin bulunduğu, Yüksek Gerilim İşletme Müdürlüğü’nce yürütülen işlerin Toplu Sözleşmede belirtilen kapsamda olması sebebiyle TTK’nın da bu maddeye dahil edilmesinin yerinde olduğu ifade edilmiştir.

15. Anayasada yer alan düzenleme uyarınca memurlar ve diğer kamu görevlilerinin mali ve sosyal haklarının kanunla düzenlenmesi esas olmakla birlikte, söz konusu hakların toplu sözleşme imzalanması yoluyla da düzenlenmesi mümkündür. Toplu sözleşme görüşmeleri sonucunda taraflarca üzerinde mutabık kalınarak imzalanan hükümler ile uzlaşma sağlanamaması durumunda Kamu Görevlileri Hakem Kurulunca alınan kararlar kesin olup, iki mali yıl boyunca hüküm ihtiva etmektedir.

16. Toplu sözleşme sistemi serbest teklif ve toplu pazarlık usulüyle işlemekte olup, taraflar birbirlerinin tekliflerini olduğu gibi kabul etmek durumunda değildir. Nitekim, bahsekonu Toplu Sözleşme görüşmeleri esnasında Enerji Bir-Sen tarafından anılan sözleşme maddesinin herhangi bir kurum adı belirtilmeksizin teklif edildiği; görüşmelere ilişkin komisyon raporunda ise anılan maddede “TEİAŞ, EÜAŞ, TEDAŞ, MKEK, DSI, ÇAYKUR, TTK, ETİ MADEN ve Şeker Fabrikaları Genel Müdürlüklerinin” ismen belirtildiği; ayrıca yüksek gerilimde fiilen çalışanlar ile yüksek gerilime maruz kalan kamu çalışanları arasında ücret farklılığına gidildiği görülmüştür (bkz. prg. 4.1.). Ancak toplu sözleşme görüşmeleri sonucunda, bahsekonu 11 inci maddenin “TEİAŞ, EÜAŞ, TEDAŞ genel müdürlüklerine ait enerji üretim yerlerinde, açık ve kapalı şalt merkezlerinde, enerji nakil hatlarının tesis, bakımı veya kontrolü hizmetlerinde, Elektrik Kuvveti Akım Tesisleri Yönetmeliğinde belirtilen 1000 volt ve üzeri yüksek gerilimde fiilen çalışan kamu görevlilerine her gün için 15 TL ilave ücret ödenir.” şeklinde düzenlenmesi hususunda Kamu İşveren Heyeti ile Kamu Görevlileri Sendikaları Heyeti ve Enerji Bir-Sen tarafından mutabık kalındığı ve sözleşmenin bu şekilde imzalandığı anlaşılmaktadır.

17. Bahsekonu madde bu haliyle kesin hüküm taşımakta olup, 4688 sayılı Kanun ve ikincil mevzuatı uyarınca sonradan değiştirilmesi veya değiştirilecek şekilde yorumlanması mümkün değildir. Diğer bir ifadeyle, başvuruya konu maddede yüksek gerilim ilave ödemesi yapılabilecek kurumlar sayılmıştır ve **gelenen aşamada sayılan kurumlar arasına yorum yoluyla Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü’nün eklenmesine imkân bulunmamaktadır.**

18. Bununla birlikte, Anayasanın 10 uncu maddesinde “Devlet organları ve idare makamlarının bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorunda oldukları” hüküm altına alınmış; 4688 sayılı Kanununun 31 inci maddesinde ise “**Toplu sözleşmeye kurumsal hiyerarşiyi bozacak ve aynı veya benzer unvanlı kamu görevlilerinin mali ve sosyal hakları arasında kurumlar arası dengesizliğe yol açacak hükümler konulamayacağı**” açıkça belirtilmiştir. 12 ve 13 numaralı paragraflarda ayrıntılı olarak açıklandığı üzere, TTK’nın gerek Yüksek Gerilim İşletme Müdürlüğü’nde gerekse müesseselerinde anılan Toplu Sözleşme maddesinde belirtilen nitelikleri haiz enerji üretim yerlerinde, açık ve kapalı şalt merkezlerinde, enerji nakil hatlarının tesis, bakımı veya kontrolü hizmetlerinde yüksek gerilim altında çalışan personelinin bulunduğu dikkate alındığında, başvuranın talebinin hukuk ve hakkaniyet açısından yerinde olduğunu belirtmek gerekmektedir.

19. Nitekim, Sendika tarafından Kurumumuza iletilen yanıtta da “*Toplu Sözleşmede Anayasaya uygunluk teşkil edecek yöntemin 1000 volt ve üzeri akım ile iş yapan kamu kurumlarını tahdidi olarak belirtmek yerine bu şekilde çalışan kamu görevlilerine ilave ücretin ödeneceği şekilde değerlendirmede bulunulması olduğu ve 2019 yılında gerçekleştirilecek olan Toplu Sözleşme*

görüşmelerinde Sendika tarafından kurumlarla bu yönde bir görüşme yapılacağı ve bunun sonucunda karar verileceği” ifade edilmiştir.

20. Kurumumuzca yapılan değerlendirme neticesinde, Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2018 ve 2019 Yıllarını Kapsayan 4. Dönem Toplu Sözleşmesinin Onuncu Bölümünde yer alan Enerji, Sanayi ve Madencilik Hizmet Koluna İlişkin Toplu Sözleşmenin tarafları arasında yapılan görüşmeler neticesinde mutabakata varılarak imzalandığı ve böylece iki mali yıl boyunca kesin hüküm ihtiva ettiği; taraflar arasında yeniden görüşme yapılarak ya da başka yöntemlerle hükümlerinin değiştirilmesine, geri çekilmesine ya da yorum yoluyla genişletilerek uygulanmasına imkân bulunmadığı, belirtilen sebeple bu aşamada Sözleşmenin “Yüksek Gerilim İlave Ödemesi” başlıklı 11 inci maddesine Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü’nün eklenmesinin mümkün olmadığı; ancak Anayasada yer alan “kanun önünde eşitlik ilkesi” ile 4688 sayılı Kanunda yer alan “Toplu sözleşmeye aynı veya benzer unvanlı kamu görevlilerinin mali ve sosyal hakları arasında kurumlar arası dengesizliğe yol açacak hükümler konulamayacağına ilişkin” amir hüküm çerçevesinde talebin yerinde olduğu sonuç ve kanaatine varılarak, 2019 yılında yapılacak toplu sözleşme görüşmelerinde yüksek gerilim ilave ücretinin düzenlenmesine ilişkin maddede aynı hizmet kolunda yer alan kamu kurum ve kuruluşlarında yüksek gerilim altında çalışan kamu görevlileri arasında dengesizliğe mahal vermeyecek şekilde yeniden düzenleme yapılmasının hukuk ve hakkaniyet açısından yerinde olacağı değerlendirilmiştir.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

21. İyi yönetim ilkelerine, 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilmiş olup; TTK ve Enerji Bir-SEN’den istenilen bilgi ve belgelerin süresi içinde ve gerekçeli olarak Kurumumuza gönderildiği görülmüştür.

22. Diğer taraftan, 4688 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinde toplu sözleşmeyi imzalamaya kamu idaresi adına Kamu İşveren Heyeti Başkanı, kamu görevlileri adına sözleşmenin hizmet kollarına yönelik bölümleri için ilgili sendika temsilcisinin yetkili olduğu belirtilmiştir.

23. Somut dosyada, 2018-2019 yıllarını kapsayan 4. Dönem Enerji, Sanayi ve Madencilik Hizmetleri Kolu Toplu Sözleşmesinin Kamu İşveren Heyetini temsilen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, ilgili hizmet kolunu temsilen Enerji, Sanayi ve Madencilik Hizmetleri Çalışanları Birliği Sendikası (Enerji Bir-Sen) tarafından imzalandığı göz önüne alındığında önümüzdeki yıllarda yapılacak toplu sözleşme görüşmelerinde anılan idarelerce “**kanunlara uygunluk**”, “**ayrımcılığın önlenmesi**”, “**eşitlik**”, “**haklı beklentiye uygunluk**”, ilkelerine uyulması beklenmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

A. Dava Açma Süresinin Yeniden Başlaması

24. 6328 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Kararın idareye tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare tarafından herhangi bir eylem ya da işlem tesis edilmezse (varsa) dava açma süresinden kalan süre içinde Zonguldak İdare Mahkemesinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçe ve dosya kapsamına göre **BAŞVURUNUN KABULÜ ile,**

Yüksek gerilim altında çalışan diğer kamu görevlilerine yüksek gerilim ilave ücretinin verilmesi hususunun 2019 yılında yapılacak olan toplu sözleşme görüşmelerinde değerlendirilmesi hususunda **ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI'NA TAVSİYEDE BULUNULMASINA,**

Bu kararın **BAŞVURANA, ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI'NA ve bilgi için ENERJİ, SANAYİ VE MADENCİLİK HİZMETLERİ ÇALIŞANLARI BİRLİĞİ SENDİKASI'NA** tebliğine,

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, **ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI** tarafından bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna, **Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisi**nce karar verildi.

e-imzalıdır

Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi